

ชื่อเรื่อง	ผลของการเก็บรักษาที่อุณหภูมิต่ำต่ออายุการใช้งานและคุณภาพของงานไบตองประดิษฐ์และมาลัยดอกไม้สด
ผู้แต่ง	อุษาวดี ชนสุต จอมขวัญ สุวรรณรักษ์ วิลาวัลย์ คำปวน และนิธิยา รัตนานนท์
ที่มา	วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร 45 (3/1 พิเศษ): 193-196, 2557.
คำสำคัญ	ไบตอง; ดอกไม้สด; อุณหภูมิต่ำ

บทคัดย่อ

งานไบตองและดอกไม้สดประดิษฐ์เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยที่นิยมนำไปประกอบเป็นกระถางลอย พานบายศรี ภาชนะใส่อาหาร ประกอบขึ้นจากชิ้นงานหลักๆ ได้แก่ ตัวบายศรี แมงดา แพงค่อม้า กลีบบัว มาลัยตุ้ม มาลัยซีก ซึ่งชิ้นงานเหล่านี้ต้องใช้ความชำนาญและระยะเวลาในการประดิษฐ์แต่กลับมีอายุการใช้งานสั้น ซึ่งหากสามารถยืดอายุการใช้งานให้ยาวนานขึ้นจะเป็นการเพิ่มมูลค่าและพัฒนาเป็นสินค้าเชิงวัฒนธรรมได้ต่อไป งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการเก็บรักษาที่อุณหภูมิต่ำต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพและประเมินอายุการใช้งาน โดยนำตัวอย่างงานไบตองและดอกไม้สดประดิษฐ์ 5 ชนิดคือ ตัวบายศรี แมงดา แพงค่อม้า มาลัยตุ้ม และมาลัยซีก เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียสเป็นระยะเวลา 9-12 วัน นำชิ้นงานออกจากการเก็บรักษาทุกๆ 3 วันแล้ววางไว้ที่อุณหภูมิห้อง (25 ± 2 องศาเซลเซียส) จนหมดอายุการใช้งาน จากการศึกษาพบว่า งานไบตองประดิษฐ์ คือ ตัวบายศรี แมงดา และแพงค่อม้า มีอายุการใช้งานนานกว่างานมาลัย โดย ตัวบายศรีซึ่ง เก็บรักษาที่อุณหภูมิต่ำมีอายุการใช้งานนาน 17 วัน เมื่อเปรียบเทียบกับชุดควบคุมที่มีอายุการใช้งาน 6 วัน มาลัยตุ้มและมาลัยซีก มีอายุการใช้งาน 10 วัน ส่วนชุดควบคุมมีอายุการใช้งาน 3 วัน ชิ้นงานชุดควบคุมและชุดเก็บรักษาที่อุณหภูมิต่ำมีการเสื่อมคุณภาพเหมือนกันคือ ไบตองเปลี่ยนเป็นสีเหลือง รอยพับมีสีคล้ำ และกลีบดอกไม้แห้ง ไม่พบอาการสะท้านหนาว ดังนั้นการเก็บรักษาที่อุณหภูมิต่ำสามารถยืดอายุการใช้งานไบตองประดิษฐ์และมาลัยดอกไม้สดและไม่มีผลต่อคุณภาพหลังการเก็บรักษา